

den Born, voorzitter van de Metaalarbeidersbond (hij zou als representant der 'arbeiders' kunnen gelden). Voorts zouden voor het Comité uitgenodigd worden: oud-minister mr. dr. J. Donner (een bekend anti-revolutionair), van Sonsbeeck (de katholieke commissaris der koningin in Limburg), Fentener van Vlissingen (voor 'de industriëlen'), mr. W. H. van Helsdingen (tot in '39 voorzitter van de Volksraad, het Indische 'parlement') en mr. C. Th. E. graaf van Lynden van Sandenburg (ondervoorzitter van het Koninklijk Nederlands Landbouwcomité en dus vertegenwoordiger van 'de boeren'). Alles bij elkaar waren dit namen die de publieke opinie anno 1940 weinig zegden. 'Dat geen prominente persoonlijkheden als Colijn, Tilanus, Telders, Vorrink of wie ook in dat Nationaal Comité werden opgenomen, is', zo schreef Colijn ca. 20 juli aan het Centrale Comité van zijn partij, 'toegefelijheid geweest tegenover de Nederlandse Gemeenschap om in ieder geval het verwijt te voorkomen dat men weer met het 'oude politieke zoodje' kwam aandragen dat weer pogen zou, te grijpen naar de macht.'¹

Uit die 'toegefelijheid' op een zo vitaal punt blijkt opnieuw dat de 'prominente persoonlijkheden' niet veel verweer hadden tegen het offensief der 'jongeren'; het is veelzeggend dat men de onstuimige Homan die zich toch duidelijk als overtuigd voorstander van een fundamenteel ander Nederland ontloopt had, als voorzitter aanvaardde.²

Het Comité was dus samengesteld en toen men zo ver was, zei Homan dat het manifest natuurlijk eerst aan de Duitsers voorgelegd moest worden. Daar werd door de leden van het Politiek Convent meteen tegen geprotesteerd. In de discussie die zich toen ontwikkelde, deelde Homan mee dat hij met een vroeger manifest ook al eens bij *Generalkommissar* Schmidt geweest was. Dat werd, aldus Homan, 'vrij unaniem, misschien wel geheel unaniem, onjuist' geacht.³ Homan stelde daar *zijn* argument tegenover: men kon toch moeilijk doen alsof de bezetter niet bestond! Had iemand in ernst gedacht dat men ooit actie zou kunnen ontwikkelen als dat feit niet eerst door de bezettende macht goedgekeurd was? Het was een klemmende vraag.

¹ Colijns verslag werd doorgezonden aan de anti-revolutionaire kiesverenigingen. Een bekort exemplaar dat in Rotterdam circuleerde, viel een NSB'er in handen, werd op 1 augustus gepubliceerd in *Het Nationale Dagblad* en op 16 augustus in *Het Liberale Weekblad*. ² In een op 25 juli gedateerde brochure deelt Homan zelfs mee dat in de besprekingen met het Politiek Convent 'uitdrukkelijk was overeengekomen dat na het gevoerde overleg in het vervolg *nimmer* ruggespraak met de politieke partijen zou plaatsvinden.' (J. Linthorst Homan: *In vaderlandse zin. Een antwoord op veel kritiek*, p. 8-9). ³ Getuige J. Linthorst Homan, *Eng.*, dl. VII c, p. 490.